

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เชียงรายซีเอฟ 11

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์ 081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปี พ.ศ. 2538 - 2541 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ได้ดำเนินการผสมพันธุ์ปทุมมา ระหว่าง ปทุมมา (ขมิ้นโคก) (*Curcuma alismatifolia*) (แม่พันธุ์) กับ บัวขาว (กระเจียวขาว) (*C. thorelii*) (พ่อพันธุ์) และในปี พ.ศ. 2545 - 2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ลูกผสมปทุมมา พันธุ์เชียงรายซีเอฟ 11

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma (alismatifolia X thorelii)* วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก/หัว ส่วนของราก รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร (storage root) รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร ส่วนของลำต้นใต้ดิน ลำต้นใต้ดิน (rhizome) มีลักษณะเป็นเหง้า ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร โดยเหง้าจะแตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวมีขนาดประมาณ 2.0 - 3.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม

ต้น ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 50 - 65 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 50 - 60 เซนติเมตร

ใบ ใบเดี่ยว มีประมาณ 3 - 4 ใบ กว้าง 7.5 - 10 เซนติเมตร ยาว 25 - 35 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ใบแผ่ออก ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบสีเขียว เส้นกลางใบสีน้ำตาลแดง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลด (spike) แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ลักษณะทรงดอกคล้ายดอกบัว เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 6.5 - 7.5 เซนติเมตร ความยาวช่อดอก 46 - 55 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.3 - 0.4 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 11 - 12 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบน (coma bract) สีชมพูอ่อน ปลายใบแต้มสีเขียว มีลายเส้นสีขาวจาง ๆ จากโคนถึงปลาย

ใบ มีประมาณ 11 - 15 ใบ ใบประดับส่วนล่าง (basal bract) สีเขียวอมเหลือง มีประมาณ 12 - 14 ใบ ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง

ดอกจริง มีขนาดกว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 3.9 - 4.1 เซนติเมตร อยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีม่วงเข้ม กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นกลีบปาก รูปร่างปลายปากมีลักษณะเป็นแฉก เรียกว่า หางปลา สันปากสีแดง

ผล/เมล็ด

ไม่มี (ดอกเป็นหมันไม่ติดผล) ไม่มีเมล็ด

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกจนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 60 - 75 วัน
2. เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก
3. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 3 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. ลักษณะทรงดอกคล้ายดอกบัว ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนาและกว้าง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
2. อายุปักแจกันนานประมาณ 10 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เซียงรายซีเอฟ 11